

Posudek diplomové práce Terezy Fechtnerové *Každodenní život zaměstnanců Uranových dolů Příbram v období tzv. normalizace.* Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy, 2021.

Tereza Fechtnerová předkládá k obhajobě diplomovou práci, v níž přibližuje některé aspekty každodenního života a práce mužů, konkrétně horníků, zaměstnaných v Uranových dolech Příbram v období tzv. normalizace (příčemž práce nabízí dílčí přesahy tohoto období). Práce má standardní a funkční strukturu – po úvodní metodologické kapitole následuje představení kontextu, tedy problematika těžby uranu v dané lokalitě v historické perspektivě; pak již autorka prezentuje své závěry, respektive pohled na život horníků „na uranu“. Toto vyprávění je vedeno určitou chronologickou linií – od rozhodnutí stát se horníkem až po odchod do důchodu; důraz je pak kladen na nejrůznější výhody, které toto povolání ve sledovaném období přinášelo, nebo spíše mohlo přinášet.

Nejedná se o dějiny podniku jako takového, ale spíše o určitý „mikro-historický“ vhled do profese, jež v minulosti patřila k těm, jež mohly nabídnout i nadstandardní pracovní podmínky, zejména platové. Vzhledem k tomu, že autorka zpracovává téma z dějin každodennosti, by práci prospělo hlubší teoretické zakotvení tohoto konceptu. Pokud jde o metodologickou část jako celek, autorka nejdříve představuje prameny, z nichž čerpala, a to jak sekundární odbornou literaturu, tak i prameny archivní (což oceňuji o to víc, že návštěvy archivu musela do značné míry komplikovat koronavirová krize). Pokud jde o literaturu, svědčí o poctivé rešeršní práci i přípravě; výčtu titulů by však rozhodně prospělo hlubší kritické zhodnocení, případně komentář související se sledovaným tématem.

Velmi dobře zpracovaná je část metodologie věnovaná praktickému využití metody orální historie, včetně například peripetií při hledání a oslovování narátorů (s. 18). Autorka nezůstala jen u toho, aby narátory získávala prostřednictvím svého dědečka-bývalého horníka, ale sama aktivně hledala, ať již na půdě oficiální (například v hornickém muzeu), nebo neoficiální (tedy v hospodě, kde se nezdráhala oslovit hospodského, aby ji s horníky kontaktoval). Popis těchto interakcí ukazuje, jak složité někdy může být najít vhodné narátory a zejména přesvědčit je, aby svůj životní příběh vyprávěli. Nakonec práce vychází ze sedmi rozhovorů, což je spíše menší vzorek; interpretace těchto příběhů a profesních kariér (vzhledem k jejich značné variabilitě) však umožňuje získat poměrně dobrý vhled do dané problematiky. Lze jen litovat, že s množstvím kontaktů, které autorka měla k dispozici, se vzhledem k postoji narátorů nepodařilo realizovat některé rozhovory v době pandemie distanční formou (s. 25). Metodologická část je doplněna reflexí badatelské pozicionality autorky, což vzhledem k jejím rodinným vazbám považuji za naprosto nezbytné (s. 26).

Pokud jde o následující pasáž věnovanou historickému kontextu těžby uranu, oceňuji, že se oproti předchozím verzím zkrátily pasáže věnované samotným počátkům těžby a autorka se zaměřila především na období poválečné. Z hlediska hospodářských dějin by práci prospělo větší propojení s dobovým hospodářským kontextem; pro následující interpretační část je však v této podobě zpracování historického kontextu dostatečné. V rámci obhajoby bych diplomantku požádala, aby vysvětlila, na základě jakých kritérií stanovila milníky pro periodizaci jednotlivých etap historie těžby, zejména roky 1956, 1965/1966.

Interpretační část pak přináší jak některá zajímavá zjištění, tak odpověď na otázku, co to vlastně znamenalo být horníkem v dobách tzv. normalizace. Autorce se podařilo shromáždit poměrně rozsáhlá svědectví a konkrétní vzpomínky – třeba na podobu poměrně luxusních svačin a další benefity, rizika spojená s povoláním, včetně těch, která horníci sami vytvářeli (typicky kouření); opomenuto nebylo ani téma konce „kariéry“ horníka. Množství informací a vhled do „hornické každodennosti“ jsou nespornými klady práce. Možná i kvůli snaze prezentovat co možná nejvíce informací z toho, co autorka zjistila, vedlo následně k jistému zjednodušení, k tomu, že určité pasáže jsou spíše popisné než interpretační (leckdy s nadměrou přímých citací, i když rozumím tomu, proč je autorka zařadila). V empirické části práce se pak projevuje pozicionalita autorky, její určitá subjektivita a vztah k některým aktérům, respektive oboru, což leckdy vede k určité „shovívavosti“ a převzetí pohledu bývalých horníků. K tomu přispívá i skutečnost, že je téma nahlíženo jen optikou bývalých horníků (čehož si je ovšem autorka vědoma, jak uvádí v příslušné pasáži v metodologické části). V budoucnu by se práce mimo jiné mohla stát dobrým zdrojem poznání pro syntetizující zpracování tématu každodennosti v typicky mužských kolektivech v období tzv. normalizace, respektive státního socialismu.

Z hlediska formálního práce nevykazuje závažnější nedostatky; určitou slabinou je stylistika práce – někdy až zjednodušené formulace, opakovaná tvrzení, nepřesné výrazy (prezidium jako označení prezidentské kanceláře apod.). V závěru bych chtěla vyzdvihnout to, co z textu zřejmě není, a to je téměř neuvěřitelný posun od první verze diplomové práce, která byla stěží obhajitelná, až k současné podobě textu. **Vzhledem k určitým nedostatkům zmíněným výše hodnotím práci stupněm 1 (výborně) až 2 (velmi dobře); konečné hodnocení by mělo zohlednit posudek oponenta a výkon diplomantky při obhajobě.**

Lenka Krátká, 4. 9. 2021